

זמני כניסת ויציאת השבת

הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
6:57	8:11	ירושלים
7:13	8:13	בני ברק
7:05	8:14	חיפה
7:11	8:11	באר שבע
7:54	8:51	ניו יורק
8:12	9:40	לונדון
	8:48	
	8:45	
	8:46	
	8:44	
	9:17	
	9:52	

שבתות

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה

בנים גדלתי ורוממתי

אין מילים

הרוחות סוערות וממאנות להרגע, המוח אינו מעכל והלב אינו מכיל. היתכן? איכה? איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק יליון בה ועתה מרצחים!

אין לנו כל מילה, ואין מה לומר, התהום התגלתה ונפערה מול עינינו.

חז"ל הקדושים אומרים כלל: "הרואה סוטה בקלקולה יזיר את עצמו מן היין". ואמרו חכמי המוסר, כי למרות שהדעת היתה נותנת, שלאחר שרואים את השפלות והתהום הגדול, הרי שזה עצמו היה צריך להביא להתעוררות, התורה הקדושה מלמדת אותנו כי אין זה כך! יתכן שאדם יראה את התהום ואת השפלות, ואם הוא לא יעשה לעצמו את הגדרים לצד השני, הרי גם הוא ייגרר לאותו תהום.

רבותינו גדולי הדור שליט"א מעוררים כעת במיוחד על ענייני בין אדם לחבירו, הדרושים חיוק גדול, ובמיוחד בימים אלו ימי בין המצרים ותשעת הימים, שבהם מקוננים על חורבן הבית שנחרב בשל שנאת חנם.

האדם מורכב ממכלול כוחות נפש, ועליו לחזק את כל תעצומות נפשו בכל עת ובכל זמן. רק התורה הקדושה, על כל מכלול עניניה, נותנת את המענה לצורת שלימות האדם בכל הליכותיו.

בין דברים הנוגעים בין אדם לחבירו, ובין דברים הנוגעים בין אדם לקונו, החיוק בכל התחומים מוכרח הוא לשלימות האדם עצמו ולשלימות נפשו.

נוסף גדרים וסייגים בכל העניינים, בין בדברים שבין אדם לחבירו, בכבוד לזולת, בשמירת הפה, ובין בדברים שבין אדם למקום בתורה ובתפילה וביראת שמים, ובתוספת חיוק בשמירת השבת.

אמנם לפי מנהגי האשכנזים, אסור להתרחץ כמו שמתרחצים בכל שבוע, אבל בכל זאת מתרחצים עד כמה שההלכה מחייבת זאת. מלבישים בגדים נקיים ומכובסים, למרות שלפי מנהגי האשכנזים הקדומים בשבת זו לא היו מחליפים לבגדי שבת של ממש, בכל זאת לבשו בגדים מכובסים ונקיים, שלא כמו באמצע השבוע שבה לבשו רק בגדים לא מכובסים. ובדורות האחרונים נהגו בכל תפוצות ישראל ללבוש בגדי שבת בשבת חזון בדיוק כמו בכל שבת. אוכלים בשר ושותים יין, ואוכלים כסעודת שלמה בשעתו. משוררים זמירות ומרגישים עונג שבת.

כשמגיע יום השבת, נדרש מכל יהודי, בכל מצב שהוא, גם במצב הכי שפל שבו הוא נמצא, להתרומם ולהתעלות, ולשכוח לרגע מכל הצרות הסובבות. זה העוצמה של השבת, עוצמה שאין לה אח ורע. שבת היא מלועוק, שבת היא מלנחם, יכולה היא שתרחם.

השבת מהווה עבורנו מקור השראה של ניחומים, של התעודדות, של ציפה לעולם שכולו שבת, לעולם נעלה ומרומם יותר. גם במצב הקשה והשפל בו אנו מצויים, השבת מרוממת ומחזקת, מחשלת ומעודדת.

הבו ונתפס בקדושת השבת, ועמה נתעלה, עד שנוכה לקיום הייעוד הנבואי: לָבוֹ נֶאֱמַר הַאֲדוֹן ה' זָכָאָת אָבִיר וְשָׂרָאֵל הוּא אֶנְחֵם מִצְרֵי וְאֶנְקְמָה מֵאוֹיְבָי. וְאֶשִׁיבָה דָּי עֲלֶיךָ וְאֶצְרֶךָ פֶּנֶר סִינַיָה וְאֶסִיבָה קָל בְּדִילָךְ. וְאֶשִׁיבָה שְׂפָטֶיךָ בְּבִרְאשָׁה וְיַעֲזֶיבֶךָ בְּבִתְחִלָּה אֶחְרֵי כֵן יִקְרָא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה נְאֻמָּה. צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָה בְּצֶדֶקָה. וְשִׁבְרֵ פְשָׁעִים וְחַטָּאִים יִחַדּוּ וְעֲזָבָהּ ה' יְכָלוּ.

מאבדים אנו בזה אחר זה, צדיקים וקדושי עליון, שהאירו תבל ומלואה, ואף ילדים רכים שלא טעמו טעם חטא. איך יערב לנו להמשיך הלאה בשיגרת החיים הרגילה, כאשר אנו מתודעים לשמועות כה קשות ואכזריות? האם זה לא מראה כי אחד מסממני ההיכר של עם ישראל, בהיותו עם רחום מלא רחמים, בניו אהוביו של א-ל מלך יושב על כסא רחמים, נשחק ונאבד?

כאשר בימים אלו אנו מומעים בתענוגות, לא מתרחצים, לא מספרים את שערותינו, לא אוכלים בשר, לא שותים יין, לא רוקדים, לא שומעים מוזיקה, עלינו לחשוב בכך גם על צער השכינה הקדושה המחכה לשוב אל עם ישראל בחמלה גדולה, אך אנו עדיין כה רחוקים.

אבל, בתוך כל אבילות, מכל סוג שהוא, גם האבילות הכללית של עם ישראל המתאבל על חורבן הבית, יש זמן שבו מתנערים מעפר, כפי שאנו מכריזים בפזמון של קבלת שבת: "התנערי מעפר קומי, לבשי בגדי תפארתך עמי". כאשר מגיעה השבת, האבלות מפנה את מקומה, ואין לה מקום יותר.

אפילו בשבת חזון, השבת שלפני תשעה באב, השבת שבעיצומה של תשעת הימים, שבה קוראים את התוכחה הנוראה של ישעיהו הנביא המזעזעת כל נפש: "בנים גדלתי ורוממתי, והם פשעו בי", "שמעו דבר ה' קציני סדום, האיזנו תורת אלוהינו עם עמורה", וממשיכה לקריאה והזעקה: "רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע!", עם זאת אין אנו מראים כל סממן אבילות מכל סוג שהוא.

כאשר מתקרבת השבת, מתרחצים לכבודה, למרות היותה שבת חזון.

ימים לא טובים עוברים עלינו, ימים של אבל וכאב, ימים של שפלות ומיעוט שמחה. ואין כוונתנו בחלק זה, רק לדבר המחיר והמצמר שאירע בעם ישראל בחצות לילה של יום חמישי האחרון, מה שהכניס את כולנו להלם ותדהמה וזעזוע נורא וכאב צורב שעוד לא היה כדוגמתו.

מצויים אנו בחלק הראשון של חודש אב, עליו אמרו חכמים שמשנכנס החודש מומעים בשמחה, ויהודי שיש לו דין עם גוי בימים אלו ינסה להשתמט ממנו. אלו הם ימים שבהם אנו נוהגים במנהגי אבילות על חורבן בית המקדש ועל הגלות המרה והנמחרת הקשה והארוכה שנמשכת זמן כה רב. ובתוך חשכת הגלות הנוראה הזו, מתרחשים בקרבנו דברים, שאפילו בקריאת התוכחה שבפרשת כי תבוא, לא היינו מעלים על דעתנו אפשרות כזו של "היית משוגע ממראה עיניך אשר תראה". נעץ חרב בתוך לבו של עם ישראל כולו, חרב פיפיות, אותה חרב פיפיות שנועדה בנבואה לעשות נקמה בגויים ותוכחות בלאומים, נהפכה לבושתנו ולחרפתנו, לתוכחה נוראה כלפי עם ישראל כולו, כאשר זו ננעצה באכזריות בתוך לבנו שותת הדם והכאב.

כאשר אנו נוהגים בימים אלו את מנהגי האבלות, וממעים בתענוגי העולם, עלינו לזכור את השפלות הנוראה של עם ישראל אליה הוא הגיע בתוך חשכת הגלות הנוראה הזו, כשהחושך כפול ומכופל ומחשיך עוד ועוד, ובאשר בעת האחרונה הצרות רודפות זו את זו באופן כה קשה וכואב, וטרגיות קשות נכנסות ונשמעות בלבנו שנעשה כבר מחוספס מעט למשמע אותם בשורות לא טובות. בתוך חשכת הגלות הזו,

לשון חכמים

לא תוסיפו הביא מנחת שְׁנָא קְטֹרֶת תוֹעֵבָה הִיא לִי, הַדָּשׁ וְשֵׁבֶת קָרָא מְקַבָּא לֹא אוּבָל אֲנִן וְעֵצְרָה: הַדָּשׁ יִשְׂרָאֵל וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנֵאָה נִפְשֵׁי הָיוּ עָלַי לְמַחֵךְ נְלֵאִיתִי נְשֵׂא:

הם קרבנות מוספים שהביאו הצבור בשבתות וחדשים ומועדות, והיה להם תכלית אחר מיוחד מתיחס עם ענין היום, כי כמו שהימים הקדושים האלה נבחרו, למען יפנו כם מהבלי העולם ויתקדשו לעבודת ה', כן נתנו כם קרבנות מיוחדים שהיו הצבור מתאספים לבהמ"ק לעמוד על הקרבנות ולהעצר לפני ה' בתפלה ועייבת עסקי התבל. והנה בימים האלה היו בהם שני ענינים, למדום חז"ל (פסחים סח, ב) משינוי הכתובים, במקום אחד אומר (דברים טז, ח) עצרת לה' אלהיך, ובמקום אחד אומר (במדבר טז, לה) עצרת תהיה לכם, כי היו מחלקים את היום לשני ענינים, חציו הראשון להעצר לפני ה', וחציו השני למשתה ושמחה, אולם גם מצות העונג והשמחה היה צריך שיהיה בקדושה לשם ה' בלבד, על זה אמר, חדש ושבת קרא מקרא, שהם המועדות שאתם קוראים אותה מקרא קדש: לא אוכל און ועצרה. רצה לומר גם בחצי היום הראשון שבו אתם מתעצרים לפני בבית המקדש, מכל מקום לא אוכל לסבול העצרה הזאת אחר שלבכם מלא און עם העצרה אשר בפועל, ואין מעשה העצרה מסכים עם המחשבה שבלב: חדשיכם. רצה לומר וכל שכן חצי היום השני שאתם מיוחדים לצרכים לאכול ולשתות שלכן קראו חדשיכם שלכם לצרכיכם, זה שנאה נפשי לגמרי, כי אין בו לא מעשה טובה ולא מחשבה, אחר שאינכם מתענגים לשם ה': היו עלי לטרח. הדבר מצד עצמו הוא טירחא בעיני, מצד שהוא נגד רצוני. וגם נלאיתי נשא, מצד אורך הזמן שאתם מתמידים ושונים בחטא.

מלבי"ם שם

פניני הלכה

דיני ערב שבת חזון

- א. מותר ליטול את הצפרנים לכבוד שבת.
- ב. מותר לצחצח נעליים ולהבריקם לכבוד שבת.
- ג. אם אין לו בגד נקי ללבוש, מותר לכבס בגד לכבוד שבת.
- ד. המנהג בימינו ברוב תפוצות ישראל, שלובשים בגדי שבת לכבוד שבת כמו בכל שבת. ויש שנהגו להשאיר בגד אחד של יום חול. אך מנהג האשכנזים הקדום הוא, שלא לבשו בגדי שבת, ולבשו בגדים נקיים של יום חול, מלבד הכתונת.
- ה. אסור ללבוש בגדים חדשים או בגדי חג בשבת חזון.
- ו. אסור להחליף את הסדינים והמגבות לכבוד שבת (למנהג האשכנזים).
- ז. לכבוד שבת פורסים מפה לבנה על השולחנות כרגיל.
- ח. מותר לשטוף את הבית לכבוד שבת, גם אלו הנוהגים שלא לשטוף את הבית בתשעת הימים.
- ט. אין לטעום מתבשילי הבשר בערב שבת כמו שנוהגים כל שבוע לטעום מתבשילי השבת (למנהג האשכנזים).
- י. כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה.

פרשת השבת

ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יִסַּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֵלֶּף פְּעָמִים וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם בְּאֶשֶׁר דָּבַר לָכֶם: (א, יא)

יוסף עליכם ככם אלף פעמים - מהו שוב ויצרך אתכם כאשר דבר לכם, אלא אמרו לו משה אתה נותן קצצה לצרכיני, כבר הצטיח הקצ"ה את אברהם (צראשית יג, טז) אשר אם יוכל איש למנות וגו', אמר להם זו משלי היא, אבל הוא יצרך אתכם כאשר דבר לכם. המפרשים עמדו על לשון הפסוק שיש בו כפילות שחזרה התורה פעמיים על הענין של מוצאיהם ומסעיהם, וגם על היפוך הלשון שבתחילה נאמר מוצאיהם למסעיהם, ואחר כך נאמר מסעיהם למוצאיהם. הקשו המפרשים, מאחר שהקדוש ברוך הוא בירך אותם ברכה שאין לה קצבה, מה תועלת בברכת משה רבינו שיש לה קיצבה. ופירש הרב הקדוש רבי יעקב אביחצירא זיע"א, על פי מה שמבואר בזוהר הקדוש ובדברי האר"י ז"ל, שהאורות שניטלו מישראל ניתנו למשה, ובכל ערב שבת חוזרים למשה אלף אורות ומחזיר לישראל מנדבת לבו את האורות שלהם בכל שבת, ועל זה אומרים "ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו" ופירש האר"י ז"ל (וימא דהילולא ה' אב) ישמח משה במתנת חלקו הם האורות שזכה מחלקם של ישראל, וכשהחזירים לו בכל שבת הוא שמח, ומצד נאמנותו הוא מחזיר לישראל את האורות שלהם, ועל זה אמרו כי עבד נאמן קראת לו, שנאמן ואינו רוצה בשל אחרים. ובוה מובן מה שאמר להם משה רבינו, זו משלי היא, רצה לומר על האורות שמחזיר להם בכל ערב שבת, כי באמת שלו הם, ורק מנדבת לבו ומאמנותו מחזיר אותה להם, וזהו התוספת שנותן משה רבינו על הברכה שבירך הקדוש ברוך הוא את ישראל, כיון שעם ישראל כבר איבדו את האורות הללו, ומשה רבינו נותן אותם מנדבת לבו ומנאמנותו.

פתחי חותם

אמרת השבת

אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל, ביום השבת שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל. זמירות לליל שבת, זמר "כל מקדש"

יש לדקדק בלשונו מדוע אמר "המחכים בבנין אריאל", הרי היה ראוי יותר לומר "המחכים לבנין אריאל"?

בספר שבט מיהודה (לרבי יהודה גרינוואלד זצ"ל אב"ד סאטמר) כתב לפרש את כוונת הפייטן, לפי מה שקיבלנו מחז"ל הקדושים כי בית המקדש שלעתיד לבוא, ירד משוכלל ובנוי מהשמים, ולכן לא אמר "המחכים לבנין אריאל" כי היה זה במשמעות שמחכים לו לבנות אותו, ואין זה כך כיון שהוא בנוי כבר, אלא מחכים אנו על הבנין שהוא בנוי כבר שירד מהשמים.

לאור זאת המשיך ופירש את הקשר דברי הפייטן, כי באמת לכאורה כשבא יום שבת וגדל הצער על חורבן בית המקדש מאשר בימות החול, כי בימות החול כשאנו מצפים כל רגע למשיח שיבוא, הרי גם נוכל מיד לבנות את בית המקדש, אבל בשבת לא נוכל לבנותו, כי אין בנין בית המקדש דוחה שבת. ועל זה אמר הפייטן, שישו ושמחו ביום השבת, ומה שדואגים אתם שלא יוכלו לבנות את בית המקדש, אין לכם לדאוג, כי הרי הוא ירד בנוי ומשוכלל מלמעלה, וזה יוכל להיות גם בשבת. ואף שכביכול הרי זה הוצאה מרשות לרשות, יש להוכיח שכלפי שמים אין זה נחשב הוצאה מרשות לרשות, שהרי מתן תורה היה בשבת, והקדוש ברוך הוא בא עם רבבות מלאכים להר סיני, ומוכח מכך שכלפי מעלה הכל נחשב רשות אחת. לפיכך שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל, שהרי זה מוכיח שגם בית המקדש יוכל לרדת אף ביום השבת מהשמים.

מעשה לשבת

קו הגבול

עד היכן מגיעה דרגת צדקתו ותמימותו, ושם נלחם איתו על דברים הסמוכים לדרגתו, כדי להסיתו ולהדיחו מדרגתו בדברים קטנים, עד שהקו נפרץ ומשם ממשיך להדיחו הלאה והלאה.

"בקצרה, המלחמה הכבידה מול היצר הרע, הוא בביצור הקו שבו הוא נמצא, כי היצר הרע בוחר להלחם עם האדם בסמיכות לקו הביצורים, ושם תקוותו שיוכל להכשילו ולנצחו. "גם יהודי שכבר פרק מעליו עול מצוות, והוא זר ומנוכר מכל שייכות לתורה ולמצוות, בכל זאת אין היצר הרע מרפה ממנו, ואינו שבע רצון מהתנהגותו הנלוזה, רק הוא ממשיך במלחמה ותובע ממנו שימשיך לרדת עוד מטה מטה, עד שמביא אותו לפרוק מעליו לגמרי את היהדות כולה, ואפילו יהודי כזה נמצא במלחמה תמידית עם היצר הרע שלא יוליד אותו אל שאול תחתיות, והוא מיגן על יהדותו בחירוף נפש. כי היצר הרע תמיד מתנפל על קו הגבול, וכל אחד היכן שהגבול שלו עובר, שם יש לו את המלחמה עם היצר הרע.

"הדבר ידוע כי אם אחד יפקיר את קו הביצורים, ויתן לאויב אחיזה באותו קו, הרי שמשם ואילך יוכל האויב לחדור פנימה לתוככי שטחו, עד שיעשה את הארץ כולה לשממה".

כאן פנה הקדושת ציון לאותו יהודי והשלים את דבריו:

"דבר זה תשים אל לבך, כי אם אינך שומר שבת כדת, הרי אתה מנהל מלחמה כבר בתוך הגבול של היהדות, כי סוף הגבול של היהדות זה שמירת השבת, ומי שמחלל את השבת כבר מאבד את התואר של יהודי. אי לכך, שמע בקולי, ותבחר לך מקום להלחם עם יצרך בגבול השני, תדחוף את השטן בכוח עד שתגיעו מעבר לגבולות השבת, ומשם תנהל את המלחמה הכבידה עם היצר הרע על הגבולות של היהדות, שלא יהיו קלות לפריצה, שלא יחדור לתוך שטח היהדות פנימה, תשגיח שהיצר הרע ינהל את המלחמה רחוק מקו הגבול, ובוה אתה מנטיח את היהדות שלך שלא ישלט בו היצר הרע".

קונו. ההבדל הוא רק בחיצים אותם היצר הרע שולח להכשיל אותם, ובה יש חילוק בין האנשים השונים. היצר הרע, למרות היותו מלך זקן וכסילי, הרי הוא יודע היטב שאי יבוא אל איש חסיד הירא את ה' ועוסק במצוותיו כל היום, ויפתה אותו לחלל שבת רחמנא ליצלן, הרי כל עבודתו תהיה לשוא, כי אותו חסיד לא ישים את לבו אליו כלל וכלל, וישלח אותו מעליו בבושת פנים.

"ומה עושה היצר הרע? הוא בא אליו בעצות מתוחכמות על ידי שערי היתר נעלמים, ובהתחלה מכניס בקרבו שמת של גאווה, על ידי שמפתה אותו במחשבות על כך שהוא מתפלל בכוונה עם כוונות נכונות, ובוודאי שתפילתו עושה נחת רוח לבורא, ונוצר מזה רושם גדול בשמי מרום. אמנם, כאשר הוא מתבונן ופוקח את עיניו מראיית שוא, הוא רואה שמחשבות אלו הם מחשבות ארס מנשקו של היצר הרע, והרי הוא נמצא במלחמה כבידה עם שונאו הרע, הרוצה להפילו ולהדיחו, והוא מיד מתגבר עליו לגרש אותו עם כלי הויין, אותם גילו לנו הז"ל, כשהוא חושב: דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתת דין וחשבון. וכך אינו בא לידי עבירה.

"כך עושה השטן בתחבולותיו בכל אדם ואדם, הוא בורק

יהודי אחד שהתגורר באמריקה, נסע פעם לבקר בארצות אירופה, שהיתה באותם ימים מעוז עיקרי ליהדות, ובשהותו באירופה הלך לחלות את פניהם של צדיקי הדור.

באחד הימים הגיע אל העיר באבוב, ונכנס לבקר אצל רבה של העיר, האדמו"ר הנודע בעל הקדושת ציון וזכותו יגן עלינו, שבימים אלו מלאו שבעים שנה לעלייתו על המוקד ה' יקום דמו, והאדמו"ר התעניין בשלומו וחקר אותו על ענייניו, ובין הדבר שאל אותו איך הוא מצבו בשמירת השבת באמריקה.

היהודי הודה, שלצערו הרב, עקב אילוצי פרנסה וסיבות שונות, הוא נאלץ לחלל שבת בעסקיו. אך מיד הוסיף, כי מקפיד הוא להדליק נרות שבת בערב שבת, וכן הולך לתפילות השבת בבית הכנסת, וגם בכלליות הוא מתנהג כמו יהודי טוב, ויש לו לב יהודי, הוא נותן צדקה לעניים, ומשתדל בכל יכלתו להתרחק מנימוסי הגויים והליכותיהם, אף שאם היה מתקרב אליהם היה יכול להרויח יותר. וסיים באמרו, שהוא יהודי טוב המוסר נפשו על קיום יהדותו, ואף שהוא הולך קצת לעבוד בשבת, אין זה מגרע מכך שהוא שומר על היהדות במסירות נפש.

האדמו"ר הסתכל והביט על היהודי בחמלה וברחמנות מרובה, והבחין שעדיין מאירים בעמקי נפשו ניצוצות היהדות, ובמילים נכונות אפשר להעיר את הגחלת ולעורר לו לשוב בתשובה שלימה, ופתח ואמר לו:

"נכון דיברת, עולה לך בקושי לשמור את המצוות אשר אתה עדיין מחוייב בהם במסירות נפש, יהודי המתגורר באמריקה הרי הוא נמצא במלחמה כבידה ותמידית על יהדותו. אבל, אם הנך חושב, כי רק באמריקה יש ליהודים נסיונות קשים, הרי שאתה טועה, אין מציאות שיהיה יהודי במקום כלשהו בעולם כולו, שיצא חופשי מנסיונות אותם מערים עליו היצר הרע ומתגבר עליו מידי יום ביומו, ונכלל בתוכו גם היהודים שנראים הכי מושלמים ומסתובבים בבתי המדרשות, ואפילו צדיקי הדור אינם נמלטים ממלחמת היצר.

"היצר הרע מתחדש בכל יום על כל בני ישראל, כל אחד לפי דרגתו הוא, בתחבולות שונות, להכשילו ולהעבירו על דעת

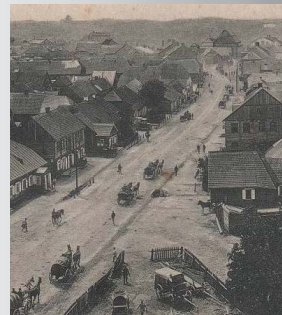
דבריהם הם זכרונם

רבי שמחה זיסל זיון זצוק"ל הסבא מקלם - ח' אב תרנ"ח

גדול תלמידיו של גאון ישראל מסלנט זצ"ל מחולל תנועת המוסר, היה הסבא מקלם, שנודע בגאונותו הכבירה בפלפול התורה ובעיונה, לצד גדולתו בכח העיון נפש האדם לאור משנת המוסר באגדות הז"ל. מחונן ברגשי קדושה עזים במיוחד, הקים דורות של גאוני עולם, שהתעלו במחיצתו והפכו לאנשים חדישים לגמרי.

ידוע חולי ומכאוב היה הסבא מקלם, ופניו היו תמיד חיוורות ולאות ממחלה נדירה שבה סבל ממסור בזרימת הדם, עם זאת מידי ערב שבת היו פניו מאדימויות ומתלהטות מקדושת השבת, והאדמומיות הזוהרת לא סרה מעל פניו עד למוצאי שבת קודש. עוד בשעותיו בגרובין, שם הקים לראשונה את המוסד הקדוש שלו, נודע בתפילותיו הנרגשות במיוחד בעת קבלת שבת, עד שבעלי הבתים באיזור, שלא היו ידועים כאחוזי התפעלות, ונהגו בדרך קרירות כשהם לבושים במיטב מחלצאותיהם המסורתיות בגרמניה, נהרו לבית מדרשו כדי לשמוע את תפילתו העריבה והנלהבת של הסבא בעת קבלת שבת, וטיפות דמעות גדולות היו גולשות על לחייהם.

הוא היה אומר, כי מה שאמרו הז"ל ששקולה שבת כנגד כל התורה כולה, הכוונה היא שכל מצוה שעושים בשבת, מעלתה גדולה כנגד כל המצוות. עוד היה אומר, מדוע כה חשובה היא שמירת השבת וכה הפליגו הז"ל בגודל שכרה? כי עיקר העבודה היא על היסוד, וכאשר היסוד איתן אפשר לבנות עליו בנין. שבת היא היסוד של היהדות, בהיותה אור לחידוש מעשה בראשית, ועל ידי שמירת השבת והתבוננות בגודל הבורא הניכרת בבריאה, יקבל עליו עול מלכות שמים ועול מצוות, וזה יסוד כל התורה כולה, וממילא הבנין יוכל להיות בנוי כראוי. בספרו "חכמה ומוסר" מצויים מאמרים רבים, בהם הוא מבאר את מתנת השבת ואת גודל מעלתה, ומביא את דברי הזוהר הקדוש, שאין השכינה מוצאת מנוח בגלות אלא בשבת קודש, וזכאי הוא מי שמכין לשכינה דירה נאה בלבו וכלים נאים באיברים שלו, ונשמה שהיא האשה, שבעבורה שורה השכינה העליונה.

זכותו יגן עלינו.

כ"ק האדמו"ר הצדיק רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל שבעה להסתלקותו

לוקחים מעל לשלוש שעות מתוך סעודת השבת הארוכה. עם זאת, נודע לרבים זה עתה, כי למרות הסעודות כיד המלך שהוכנו בחצר ביתו, הן להמונים שסעדו בבית התבשיל אותו הקים שם חילקו סעודות רחבות מידי ערב, והן במעונו פנימה לאורחים הרבים שהסבו על שולחנו, עם זאת הוא עצמו כמעט ולא טעם מאומה מכל אותם מאכלים, ובמשך עשרות שנים, קרוב לשלושים שנה, לא הכניס לפיו בשר כלל.

במהלך השבעה סיפר אחד מבניו, רבי עמרם שליט"א, על הנהגותיו במילים אלו:

"אבא היה אדם מאוד מסוגף, מראש חודש אלול ועד למוצאי יום הכפורים היה שרוי בתענית. כמו כן כל ימי השבוע"ם היה מתענה. בנוסף לכך, בשלושים השנים האחרונות הזיר את עצמו מאכילת בשר. בכל חודש אלול אבא היה נכנס לבית הכנסת בשעה שלוש לפנות בוקר, ולא היה יוצא עד הצהריים. מי שהיה רואה את אבא אומר תיקון חצות היה מרגיש כאילו עתה נחרב בית המקדש".

וכאן תפסה את עינינו, הנהגה מיוחדת, הראויה להחרט עלי עלון קדוש זה, העוסק כולו בקדושת השבת, ובמיוחד בחשיבות ההכנה המוקדמת בימי שישי, וכך המשיך וסיפר בנו:

"אבא היה מוכן לקבלת השבת, שלוש שעות לפני כניסתה. אם היינו מגיעים חצי שעה או שעה לפני כניסת השבת, היה גוער בנו והיה אומר "מאוחר". הוא היה יושב ומצפה ומחכה לבואה של השבת". "אספר מעט על חביבות המצוות שהיתה לאבא זצ"ל. בכל מצוה היתה לאבא התעסקות ושאיפה לשלימות אמיתית, וזכרנו כי בסוכות היו מביאים לפניו ערבות מובחרות והדסים טריים, והרב היה שש ושמח עובר ובוחר את היפות. מידי יום היה מחליף את ערבותיו והדסיו, והיה מייחל ומצפה כבר שעתיים לפני כניסת החג לקבלת החג בסוכה. ההתעסקות שלו עם המצוות היתה ברמ"ח אבריו, כל בוקר מימות החג היו מביאים לפניו כמה אתרוגים מהודרים ויפים, והוא היה מנענע בהם בשמחה אין קץ".

כאשר דמות כזו, נעקרה מעמנו באופן כה כואב וצורב, עלינו לשמוע ולקבל לקח, וללכת בדרכיו הקדושים בחביבות המצוות, ובציפיה הדרוכה לקיומם, בבחינת "מתי יבוא זה לידי ואקיימנה".

יהי רצון שלא נשמע עוד שווד ושבר בגבולנו, ובנחמת ציון וירושלים ננוחם, ונזכה לתחיית המתים במהרה בימינו, אמן.

עם ישראל כולו, התעטף השבוע באבל כבד, עם היוודע הבשורה המרה, בהסתלקותו של האדמו"ר הצדיק בן של קדושים וטהורים, רבי אלעזר אבוחצירא זכר צדיק וקדוש לברכה, בנו הגדול של האדמו"ר הצדיק המופלא הידוע בגאונותו וקדושתו רבי מאיר אבוחצירא, שהיה בנו הגדול של אור מופלא שכל העם ענה אחריו מקודש רבי ישראל אבוחצירא המכונה "בבא סאלי", זכר צדיקים וקדושים לברכה לחיי עד.

בהיותו נצר ונטע נאמן לשושלת גדולים וקדושים, אף צדיק זה נודע בדרכיו הפלאיות, בסגפנותו הגדולה כשהיה מרבה בתעניות, ובשמירת עינו בקדושה ובטהרה באופן מופלא ביותר, ורבים נהרו אל מעונו אותו הקים בבאר שבע כמצוות זקינו הקדוש, כדי לזכות בברכותיו ובעצותיו.

על אף גודל פרסומו בחיי חיותו, כשכבר לפני ארבעים שנה יצא שמו לתהלה, עוד בחיי אביו וזקנו הקדושים, עם זאת הנהגותיו ודרכיו נותרו נעלמות, כאשר היה עובד את ה' בהצנע לכת, ומעטים זכו לראות את תהלוכותיו בקודש.

את שעות היום היה מעביר בחדרו המיוחד שבבית המדרש, שם היה שופך שיח לפני קונו במשך זמן רב, ולאחר מכן שוקד על תלמודו בעיון רב ובהתמדה מופלאה. במשך השעות המאוחרות של היום, ועד לתוך השעות הקטנות של הלילה, היה מקבל את זרם הפונים אליו לקבלת עצה וברכה, כשבחצר ביתו היו מכינים סעודות כיד המלך.

במשך ימי השבעה התוודעו ההמונים הרבים שזרמו למעונו כדי לנחם את בני המשפחה הרוממה, לסיפורים ועובדות מדהימות מהליכותיו בקודש והנהגותיו הקדושות. כך נודע לרבים, כי מידי שבוע בשבוע, היה עורך את סעודת ליל שבת באופן מיוחד במינו, כאשר תמיד היו אורחים מסובים על שולחנו, אורחים אותם בחר בקפידה, כשהוא עצמו היה משגר להזמינם אליו, וכל שבוע נמשכה סעודת השבת במשך שעות ארוכות. כמחצית מזמן הסעודה היו משוררים זמירות שונים, כאשר הוא זצ"ל היה מקפיד לשורר את כל סדר הזמירות הנהוגות בבית אבותיו הקדושים, וכן היה מבקש מאורחיו לכבד את השבת בשירה ובזמרה כפי מנהגיהם הם. במחצית השניה של זמן הסעודה, היה דורש בדברי תורה, כאשר בדרך כלל היו דברי התורה

משל ונמשל

בשלושת השבועות שלפני תשעה באב, תיקנו לנו חז"ל לקרוא בהפטרה בענייני פורענויות שאירעו לעם ישראל. ויש לשאול, מדוע קבעו לנו חז"ל דווקא שלושה דפורענותא?
ישנם שלושה ימים בשנה, שבהם אנו אבלים על חורבן הבית, מזה עניינם של שלושה ימים אלו?

משל למה הדבר דומה?

כאשר האדם עובר חלילה על רצון ה' יתברך, אין הקדוש ברוך הוא נוגע תחילה בגופו, אלא קודם שולח יד בממונו וברכשו, וממתין לראות אם יתקן את דרכיו וישוב מדרכו הרעה אם לאו. ואם האדם אינו שם את ליבו לזק ולתשובה שאירע לו, וממשיך ללכת בדרכו הרעה נגד רצון ה', או אז מביא עליו הבורא יתברך יסורים רחמנא ליצלן גם בגופו, ומצפה עדיין לראות אם ישוב בתשובה ויתקן את דרכיו ויבין שהכל בא לו מאת ה' יתברך. ואם חס וחלילה גם זה אינו מועיל, ועובר הוא על התורה ועל מצוותיה ועל דברי ה', רק אז לוקח הקב"ה את נשמתו.
הנמשל:

כשעברו בני ישראל על רצונו של הבורא יתברך, והכעיסו את בוראם, הביא עליהם ביום עשרה בטבת מצור קשה על מנת להצר להם, כדי שמתוך צרתם יצעקו אל ה' וישובו בתשובה. המצור נמשך שלוש שנים, כפי שהביאה הגמרא במסכת גיטין דף נ"ו. משהרעו מעשיהם והלכו נגד חכמי וגדולי הדור, אזי ביום שבעה עשר בתמוז פרץ האויב את חומות העיר, אך עדיין האריך הקב"ה את אפו לעם ישראל אולי יחזרו בתשובה. ומשלא שתו לבם גם לזאת, שלח הקב"ה את ידו ופגע בנשמות עם ישראל, ושרף את בית מקדשינו ותפארתינו. לכן, כנגד אותם שלושה ימים קשים שפקדו את עם ישראל בתולדותיו, תיקנו לנו חז"ל שלושה דפורענותא דווקא.

מנחת עני

ילדי השבת

ילדים יקרים!

מצויים אנו בערב שבת חזון, השבת הקודמת לתשעה באב, שבה אנו זוכרים את חרבן בית המקדש עליו אנו מתאבלים בימים אלו. פידוע לבלבכם, במשך השבוע נהגים לא לאכול בשר ולא לשתות יין, כדי לזכר את חרבן בית המקדש שבו היו מקריבים קרבנות על המזבח ומנסכים עליו יין מידי יום ביזמו. אבל בשבת, אפילו אם תשעה באב עצמו יחול בשבת, אוכלים בשר ושותים יין בלי כל הגבלה. כי למרות שאנו פוֹאֵבִים על חרבן בית המקדש, ועל כך שאיננו יכולים להרגיש את קרבת ה' כמו שהרגישו בזמן שבית המקדש היה קיים, בכל זאת בשבת אנו לא מראים שום סימן של צער וכאב.

התורה הקדושה דורשת מהאדם להתעלות מעל להרגשות שולו, ואפילו בזמן של צער וכאב, עליו להסיח את הדעת מהפל, ולענג את השבת. ואת זה דורשים ומבקשים מכל יהודי ויהודי, ולא רק מיהודים חשובים ונעלים. כי כל יהודי יכול לשלוט אפילו על הרגשות שולו, ובנדאי על המעשים שולו, לצרף עשיית רצון ה'.

ובשמגיע השבת, רצון ה' הוא שנראה בפעולות ובמעשים שאנו מתענגים על השבת ושמוחים במלכות ה' הנפרת בעולם ביום זה, ולא מראים שום הרגשה אחרת.

ועלינו ללמוד מכה, שאם הדרישה של כל אחד הוא להסיח דעת ולשפך מכל דבר אחר פאָשר מגיע השבת, בנדאי ובנדאי שעלינו לזכר את עצם השבת ביום השבת, ולא להסיח דעת בשבת לדברים אחרים שאינם מעניינה של השבת. לא מתאים שנגד לשחק בכדור בשבת, אפילו אם אולי זה מתר באופנים מסוימים, אבל זה להסיח את המוחשבות מקדשת השבת לדברים לא כל כך ראויים. וכה הלאה והלאה, כל אחד יכול ללמוד מזה לבד עד כמה צריכים להתאמץ לזכר את קדשת השבת בכל רגע ורגע ממונה.

שבת שלום ומברך.

ישמחו

מופין בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל.
לזיכוי הרבים נא הדפיסו
והפיצו בין מכריכם!

לקבלת הגליון בכל שבוע,
ולהערות הצעות ותרוסות

yismechu@yismechu.com 052-7636030